

گفت وگو با مسعود اسکندری هنرمند مشهدی که همواره با عشق بر فلز نقش می زند

حرم رضوی؛ بهترین بستر برای هنر قلم زنی

طنین همتی! پرداختن به هنر قلم زنی بر فلز؛ ما را با هنرمندانی آشنا کرد؛ کسانی که سال ها دستشان بر ضریح حرم امام رضا^ع رفته و در همان سکوت و نور، خط و نقوش را به زبان فلز ارائه کرده‌اند. شاید خاستگاه این هنر، در مشهد باشد؛ شهری که هم زمان زیارتگاه و گارگاه است و شاید هر قلم زنی روی مس و نقره، تکه‌ای از همان حافظه شهر را با خود حمل کند. ما سال ها نام و چهره این هنرمندان را در دل خود جا داده‌ایم؛ نه فقط به خاطر اثرشان، که به خاطر وفاداری شان به سنتی که از نسلی به نسل دیگر رسیده و هنوز زنده است. مسعود اسکندری، هنرمند مشهدی قلم زنی روی فلز است که سال هاست در حوزه اجرای آثار مذهبی و به ویژه کار بر روی اجزای وابسته به حرم مطهر امام رضا^ع فعالیت می‌کند. با او که بخش مهمی از زندگی حرفه‌ای اش با آرزوی کار کردن برای حرم گره خورده است، گفت وگو کرده ایم که در ادامه می خوانید.

دستمزد نیست.

وی با اشاره به حساسیت بالای فعالیت هنری در حرم می‌گوید: کار در این فضا دشواری‌های خاص خودش را دارد. گاهی افرادی بدون آگاهی کافی، با نیت دلسوزی درباره اثر یا روند کار اظهارنظر می‌کنند و این مسئله می‌تواند هنرمند را تحت فشار قرار دهد. با این حال، در مجموع، کار در حرم برای هنرمندی‌کی از ارزشمندترین و مهم‌ترین تجربه‌های زندگی حرفه‌ای است. هنر هنرمندی دوست دارد اثرش را در مکانی اجرا کند که منحصربه فرد، ماندگار و بی نظیر باشد. در رشته ما می‌توان روی زیورات کوچک، تابلوهای بزرگ یا آثار مختلف کار کرد، اما وقتی همان هنر در یک مکان مقدس و تاریخی اجماعی شود، ارزش ولذت دیگری پیدا می‌کند؛ ارزشی که به سادگی نمی‌توان آن را با معیارهای مادی سنجید.

این هنرمند قلم زن، حرم مطهر رضوی را یکی از مناسب ترین فضاها برای نمایش هنر قلم زنی می‌داند و می‌گوید: بخش زیادی از طرح‌هایی که در حرم اجرا شده، حاصل کار استادان بزرگی است که با عشق طراحی کرده‌اند. از نظر ترکیب بندی، ظرافت و کیفیت اجرا، این آثار در سطح بسیار بالایی قرار دارند. در فضای حرم، هنرهای مختلفی مانندآینه‌کاری،کاشی‌کاری، طراحی‌های دیواری، هنرهای مشبک و دیگر هنرهای سنتی در کنار هم قرار گرفته‌اند. در چنین فضایی، قلم زنی فرصت پیدا می‌کند در بالاترین سطح خود دیده شود. به نظر من، حرم مطهر یکی از بهترین مکان‌ها برای هنرمندی است که می‌خواهد توانایی خود را در قلم زنی فاخر نشان دهد.

پشت هر اثر ماندگار، سال‌ها تمرین و سختی است وی درباره دشواری‌های فیزیکی کار قلم زنی می‌گوید: مدتی به صورت مداوم در پروژه‌ها فعالیت داشتم، اما به دلیل فشار کاری و بیماری، از جمله کمردرد، ناچار شدم کمی از کار فاصله بگیرم و فعالیت خود را محدودتر کنم. به همین دلیل دیگر مانند گذشته هر روز و به طور مداوم در کارگاه حضور ندارم. گاهی ممکن است مخاطب تنها هنرمندی را ببیند که پشت میز نشسته و با قلم و چکش روی فلز کار می‌کند، اما این کار دشواری‌های زیادی دارد، فشار جسمی، تمرکز بالا

دلیل، گاهی نمی‌توانند اثری را که واقعا دوست دارند خلق کنند و مجبور می‌شوند کاری ساده‌تر و کم هزینه‌تر انجام دهند. برخی به دلیل نبود بازار مناسب، این هنر را همامی‌کنند وسرآغ شغل دیگری می‌روند. وقتی هنرمند امکان ارائه اثرش را ندارد، کارهایش در حضور در نمایشگاه‌ها گاهی با هزینه شخصی شرکت می‌کنم؛ هزینه اجاره، رفت وآمد و ارائه آثار را خودم می‌پردازم. فقط برای اینکه شاید بخشی از هنر دیده شود و تلاش هایمان بی نتیجه نماند.

اسکندری درباره آینده هنرهای سنتی می‌گوید: امروز بسیاری از هنرمندان در چند رشته هنری، در سطح بالا فعالیت می‌کنند، اما به دلیل مشکلات اقتصادی و نبود حمایت، گاهی مجبور می‌شوند کار دیگری انتخاب کنند. این اتفاق بسیار دردناک است؛ چون پشت هر اثر، سال‌ها تلاش، آموزش و تجربه قرار دارد. بسیاری از استادان هنرهای سنتی، انسان‌هایی پخته، شریف و پرتلاش‌اند که سال‌ها خود را وقف کارشان کرده‌اند. حیف است چنین هنرمندانی از هنر فاصله بگیرند، دلسرد شوند یا از دنیا بروند و دانش و تجربه‌شان به نسل بعد منتقل نشود.

وقتی نیاز مالی، خلاقیت را به حاشیه می‌برد این هنرمند قلم زن با انتقاد از رواج کپی‌کاری در هنرهای سنتی می‌گوید: امروز بسیاری از هنرمندان به ناچار به کپی‌کاری روی آورده‌اند. اثری تولید می‌شود، مورد توجه قرار می‌گیرد و به فروش می‌رسد؛ سپس افراد مختلف همان اثر را تکرار می‌کنند. البته نمی‌توان همه این افراد را سرزنش کرد، چون بسیاری از آن‌ها برای تأمین زندگی‌شان چنین کاری انجام می‌دهند، اما این روند باعث می‌شود رقابت سالم و خلاقانه از بین برود.

وی با اشاره به تجربه‌ای در زمینه سفارش یک اثر مذهبی می‌گوید: حدود ۱۰ تا ۱۲ سال است که در مشهد فعالیت می‌کنم. در این مدت، بارها با مشکلاتی از این دست روبه‌رو شده‌ام. برای نمونه، فردی از یکی از کشورهای حوزه خلیج فارس که شیعه بود، برای مسجدی با عنوان امام رضا^ع سفارش یک اثر مذهبی داشت. پیش از آنکه سفارش به ما برسد، افراد مختلف قیمت‌های متفاوتی ارائه کردند و حتی کسانی وارد ما چرا شدند که توانایی اجرای آن کار را نداشتند، اما صرفاً برای گرفتن سفارش یا بازرگانی قیمت دادند. اسکندری می‌گوید: در رشته‌های مختلف، از سوزن دوزی و قلم زنی گرفته تا دیگر هنرهای سنتی، هنرمندانی داریم که در دنیا نظیر ندارند. باید به این افراد توجه شود، به آن‌ها امتیاز داده شود و امکان آموزش نسل جدید در اختیارشان قرار گیرد.

هنر، ماندگارترین هویت یک ملت وی هنر ا مهم‌ترین عنصر ماندگار در هویت ملت‌ها می‌داند و می‌گوید: افراد ثروتمند، سیاست‌مداران و بسیاری از چهره‌های دیگر می‌آیند و می‌روند، اما چیزی که هویت یک کشور و یک ملت را برای سال‌ها و قرن‌ها نشان می‌دهد، هنر است. هنر می‌تواند فرهنگ، نگاه و جایگاه یک ملت را به جهان معرفی کند.

این هنرمند ادامه می‌دهد: ما باید در سیاست‌گذاری و حمایت از هنرهای سنتی بازنگری جدی داشته باشیم. ایران در بسیاری از رشته‌های هنری، هنرمندانی دارد که در سطح جهان بی‌نظیرند، اما اگر از آن‌ها حمایت نشود، این ظرفیت به تدریج از بین می‌رود.

حمایت از هنر، سرمایه‌گذاری برای آینده او تأکید می‌کند: حمایت از هنرمند فقط کمک به یک فرد نیست؛ حمایت از فرهنگ و هویت کشور است. اگر به هنرمندان امکان کار، آموزش و ارائه آثار داده شود، آن‌ها می‌توانند هنر ایرانی را به نسل‌های بعد منتقل کنند و تصویر درست‌تری از فرهنگ ما به دنیا نشان دهند.

اسکندری با اشاره به ظرفیت‌های گسترده مشهد در حوزه میراث فرهنگی و اماکن مذهبی می‌گوید: مشهد در بسیاری از زمینه‌ها، از جمله میراث فرهنگی، هنرهای مذهبی و هنرهای ایرانی، آثار ارزشمندی دارد که باید دیده شوند. ما دوست داریم مردم و مسئولان این آثار را ببینند، درباره آن‌ها نظر بدهند و حتی نقد کنند تا بتوانیم پیشرفت کنیم. نقد سازنده می‌تواند هنرمند را برای ادامه مسیر و فعالیت بیشتر تشویق کند.

چند سال از اثر مسعود اسکندری

شهریار

SHAHIRANEWS.IR
۲۲ مرداد ۱۴۰۵
شماره ۲۲۸۸

۱۱

↓

۱۱

۱۱

گفت و

در گفت‌وگو با رئیس حوزه هنری خراسان رضوی مطرح شد
میدان و خیابان؛ اولویت تازه تولیدات هنری

شکیبا افخمی ارئیس حوزه هنری خراسان رضوی در حاشیه بازدید از روزنامه شهرآرآه به مناسبت گرامیداشت روز خبرنگار درباره کم شدن اجرای برنامه های هنری در سالن تئاتر و نگارخانه این مجموعه توضیحاتی را ارائه کرد.

تغییر شکل فعالیت‌های هنری

مجید عسکری با اشاره به شرایط این روزهای کشور بیان کرد: با توجه به جدی شدن فضای میدان و خیابان در کشور، از هنرمندان درخواست کردیم تولیدات هنری خود را بیشتر به این فضا ببرند. به همین دلیل، طبیعی است که برخی فعالیت‌ها در فضاهای سرپوشیده مانند سالن‌های تئاتر و نگارخانه کمتر شود. وی افزود: ما در ایام تشییع رهبر شهید انقلاب، بیش از ۱۰ شب شعر در حوزه هنری برگزار کردیم و بخش درخورتوجهی از تولیدات هنری نیز در فضای میدان و خیابان شکل گرفت. عسکری یکی از اولویت‌های امروز کشور را ثبت و روایت اتفاقات دانست و گفت: ما فعالیت تیم‌های خود را به سمتی برده‌ایم که موضوع ثبت و روایت وقایع را جدی‌تر دنبال کنند.

رئیس حوزه هنری خراسان رضوی با اشاره به کاهش درخواست‌ها برای اجرای تئاتر و برگزاری نمایشگاه نیز گفت: البته درخواست‌های هنرمندان برای اجرا در سالن‌ها هم کمتر شده است و آن‌ها بیشتر به دنبال جلب حمایت و ارائه آثار خود در فضاهای عمومی هستند.

سالن حوزه هنری همچنان فعال است

عسکری با تأکید بر اینکه فعالیت هنری در حوزه هنری متوقف نشده است، گفت: بیش از محرم، تئاتر «بوم» در سالن حوزه هنری روی صحنه رفت و در ایام محرم نیز تئاتر «سوک خوانی عین» اجرا شد. در این مدت تمرین‌های ویژه‌ای نیز در سالن انجام شده و فعالیت هنری ادامه داشته است. همچنین نمایشگاه «کمک رسید» را در نگارخانه اشراق برگزار کردیم. او درباره فعالیت‌های باشگاه فیلم رویش نیز توضیح داد: اصلی‌ترین تولید این باشگاه، سریال «هزارشانه» است که با محوریت حوادث ۱۸ و ۱۹۶۱، جنگ تحمیلی و شهادت رهبر عزیزمان تولید شده و امیدواریم در اواخر مرداد یا اوایل شهریورماه، هم‌زمان با هفته مساجد روی آنتن تلویزیون برود.

راه‌اندازی دوباره مجلات تخصصی در فضای مجازی

این مسئول هنری استان در بخش دیگری از صحبت‌هایش درباره احتمال انتشار دوباره مجلات تخصصی حوزه هنری گفت: با توجه به هزینه‌های انتشار راه‌اندازی دوباره این مجلات در دستور کار فعلی قرار ندارد، اما در صورت فراهم شدن شرایط، این فعالیت را در فضای مجازی دنبال خواهیم کرد. رئیس حوزه هنری خراسان رضوی درباره وضعیت بودجه این مجموعه نیز گفت: با رازینی‌ها و حمایت‌هایی که جذب شده، بودجه حوزه هنری در دوره اخیر هفت تا هشت برابر افزایش یافته است. همچنین از ظرفیت دستگاه‌هایی مانند شهرداری برای حمایت از هنرمندان استفاده کرده‌ایم. او همچنین تأکید کرد: با وجود این افزایش بودجه، ظرفیت فرهنگی و هنری مشهد آن قدر بالاست که همچنان در حمایت از این ظرفیت‌ها با کمبود منابع روبه‌رو هستیم.

قفسه

نگاهی به نمایشنامه «ناکجآباد» اثر هرولد پینتر
نزاع بر سر قلمرو درونی

خادم

«ناکجآباد» رایکی از مهم‌ترین نمایشنامه‌های هرولد پینتر دانسته‌اند که سال ۱۹۷۴ منتشر شد و یک سال بعد برای نخستین بار روی صحنه رفت.

داستان ظاهرا ساده است: هرست، نویسنده‌ای مسن، ثروتمند والکی، در یک شب تابستانی اسپونر، مردی هم‌سن و سال خودش را از میخانه به خانه‌اش می‌برد و او را برای نوشیدن و گفت‌وگو نگه می‌دارد. با ورود پریگرو و فاستر، بویه‌های تازه‌ای از رابطه‌ها، تهدید و بازی‌های قدرت آشکار می‌شود، اما هیچ چیز به طور قطعی روشن نمی‌ماند.

البرز مخروخروانساری، مترجم این اثر در مقدمه‌اش نوشته است: «ناکجآباد»، در کنار آثاری چون بازگشت به خانه و خیانت، یکی از پیچیده‌ترین، چندلایه‌ترین و در عین حال شخصی‌ترین نوشته‌های پینتر است. در این نمایشنامه، تقریباً تمام عناصر پینتری با شدت و وضوح خاصی حضور دارند: حس تهدید، ورود شخصی که وضعیت قبلی را دگرگون می‌کند، گذشته‌ای عزیز و پر ابهام، ضعف حافظه و عدم قطعیت خاطره، گسست هویت در گذر زمان و فضای ابزوردی که آدم‌ها را از تعلق داشتن به جهان پیرامون بازمی‌دارد. [...] ناکجآباد نمایش حضورهای ناپایدار است؛ جایی که واقعیت مدام جایش را به وهم می‌دهد و شخصیت‌ها هیچ‌گاه آن قدر کامل در جهان ظاهر نمی‌شوند که بتوان به آن‌ها باور داشت، و شاید همین تنها رویداد باورپذیر این اثر باشد.»

همان‌طور که مترجم نیز اشاره کرده‌است این اثر نمونه‌ای از دغدغه‌های همیشگی پینتر دانسته می‌شود، ناپایداری حافظه، دشواری شناخت دیگری و اینکه هر رابطه انسانی می‌تواند به میدان کشمکش قدرت تبدیل شود.

از نظر ساختار، نمایشنامه بر پایه گفت‌وگوهای پرابهام، سکوت‌ها و جابه‌جایی مداوم جایگاه برتر/فرودست پیش می‌رود، یعنی دقیقاً همان چیزی که بعد‌ها به «فضای پینتری»

مشهور شد. برخی منتقدان این اثر را ادامه‌ای بر «کمدی‌های تهدید» پینتر می‌دانند، اما بایک تفاوت مهم: اینجا نزاع فقط بر سر یک اتاق یا خانه نیست، بلکه بر سر قلمرو درونی انسان، یعنی حافظه و هویت، است.

ناکجآباد/ نوشته هرولد پینتر/ ترجمه البرز مخروخوانساری/ نشر قطره، ۱۴۰۵ / ۷۸ صفحه / ۱۹۵ هزار تومان

پی‌نوشت

این اثر پیش از این با ترجمه‌های دیگری نیز منتشر شده است.

در گفت‌وگو با رئیس حوزه هنری خراسان رضوی مطرح شد